

TARBIJAVAIIDLUSTE KOMISJONI OTSUS

Asja number 19-1/23-17487
Otsuse kuupäev 26.05.2024
Komisjoni koosseis Aase Sammelselg

Tarbija
Kaupleja Levikom Eesti OÜ (12678473)

Tarbija nõue Kohustuse puudumise tuvastamine ja ettemaksu tagastamine.

Resolutsioon:

Komisjon otsustas:

1. avaldus rahuldada.
2. Tuvastada, et Levikom Eesti OÜ-l ei ole tarbija vastu alates 6.juunist 2023 tootelepingu nr 303270 alusel lepingu täitmise nõuet, sh tasunõuet terminalseadmete rendi eest.
3. Kauplejal teatada tarbijale nõuete puudumisest 5 päeva jooksul arvates otsuse saamisest.
4. Kauplejal tagastada tarbijale 1.juuni 2022 seisuga tarbijalt saadud ettemaks (81,76€), millest on maha arvestatud teenustasu ajavahemikus 1-5.juunini 2022 tarbijale osutatud teenuste eest.

Kui pooled komisjoni otsusega ei nõustu või seda ei järgi, on neil õigus pöörduda sama vaidluse läbivaatamiseks maakohtusse.

Kaupleja peab 30 päeva jooksul arvates otsuse ameti veebilehel avaldamise päevale järgnevast päevast teatama kirjalikult Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Ametile otsuse täitmisest või samas asjas maakohtusse pöördumisest, lisades ära kirja maakohtule esitatud hagiavaldusest.

Asjaolud:

31.juulil 2019 on tarbija ja Levikom Eesti OÜ sõlminud kaupleja tüüptingimustel kliendilepingu nr 303270, mis on raamlepinguks kaupleja teenuste osutamisel ja/või kaupade ostmisel. Komisjonile on esitatud 30.juuli 2019 kuupäevaga tooteleping nr 303270 (liitumisleping), millega on kaupleja võtnud endale 24 kuuks (25.07.2019 – 25.07.2021) kohustuse võimaldada Harjumaal, Jõelähtme vallas, Pohla kinnistul asuva liitumispunkti kaudu internetiteenust paketi „Kodunet

30/10 + TV Priima tingimustel (sh Levi TV järelvaatamine). Sama lepinguga on kaupleja andnud tarbija kasutusse seadmed DynaDish 5 (sn : A4E408B11816) ja hAP AC Lite Tower (sn : 9E940A591381) ja MAG322 (sn : 022019J038165). Lepingu järgi on teenus aktiveeritud 25.juulil 2019; leping on tarbija poolt allkirjastatud 31.juulil 2019.

1.juuni 2022 kirjaga teatas kaupleja, et loeb liitumislepingu lõppenuks alates 5.juunist 2022, millisest ajast hakkab tarbijale teenust osutama Rednet OÜ; teenuse osutamise üleminek toimub sujuvalt ilma tehniliste katkestusteta. Pärast 5.juunit 2022 ei esitanud kaupleja tarbijale arveid. Tarbija oli maksete tegemiseks andnud püsimakse korralduse, mille täitmiseks kanti kauplejale lepingu täitmiseks üle rohkem raha kui arvete järgi 1.juuni 2022 seisuga tasumisele kuulus. Tarbija väidab, et 1.juuni 2022 seisuga oli tal tehtud kauplejale ettemaks summas 81.76 eurot. Tarbija mõonab, et kaupleja ei ole esitanud 2022. juunis 5 päeva eest tasunõuet; ettemaks on tagastamata.

3.oktoobril 2023 sai tarbija OÜ-lt Levicom teate, mille järgi oli tarbijal 1.oktoobri 2023 seisuga kogunenud seadmete rendi võlgnevus kaupleja ees kogusummas 108,02 eurot. 3.10 – 4.10 e-kirjadega esitas kaupleja tarbijale tagantjäreli kuupäevadega arved juunist 2022 kuni juulini 2023 osutatud teenuse eest. Arvetel kajastus ettemaks, mis vähenes igakuiselt 6,44 euro võrra, mida kaupleja meeldetuletuskirjades ei kajastanud.

28.novembril 2023 esitas tarbija kauplejale pretensiooni ja nõudis ettemaksu tagastamist summas 81,46 eurot. Kaupleja tarbijaga ei nõustunud ja asus seisukohale, et tarbija võlgnevus on 31.oktoobri 2023 seisuga 32,70 eurot. 6.detsembri 2023 kirjas teatas kaupleja võla saldost juba summas 120,90 eurot, mis on tarbija hinnangul ebaõige.

Tarbija väidab, et sai kaupleja 1.juuni 2022 teatest aru, et kaupleja on temaga sõlmitud lepingud üle andnud teisele teenuse osutajale. Kaupleja selgitas, et üleminek toimub tehniliste katkestusteta; seadmete tagastamise nõuet ega ka mingeid muid korraldusi kaupleja ei esitanud. Tarbija sai lepingu sõlmimisel ja teisele teenuse pakkujale lepingu üleandmisel aru, et seadmed on vajalikud üksnes teenuse osutamiseks ning kauplejalt vaid seadmete rentimise vastu puudus tarbijal igasugune huvi. Umbes poolteist aastat hiljem varasemate kuupäevadega arvete esitamine tuli tarbijale üllatusena.

Kaupleja edastatud 1.juuni 2022 teade, varasemalt sõlmitud lepingud ja hilisemalt esitatud selgitused on õiguslikult vastuolulised, millest tarbija ei pidanud aru saama, et oleks pidanud seadmete rendilepingu ise üles ütlema ning seadmed kauplejale tagastama. Tarbija ei ole teinud kauplejale mingeid takistusi seadmete maha monteerimiseks ja ära viimiseks; kaupleja on tarbija ettepanekuid ignoreerinud. Kaupleja püüab oma õigusi realiseerida vastuolus hea usu põhimõttega ja oma väidetavaid õigusi kuritarvitades.

Tarbija palub tuvastada, et tal puudub alates 6.juunist 2022 kaupleja ees rendi tasumise kohustus ning mõista kauplejalt välja 1.juuni 2022 seisuga kauplejale tasutud ettemaks summas 81,76 eurot.

Kaupleja seisukoht:

Kaupleja tarbija etteheidetega ei nõustu. Kaupleja väidab, et lõpetas 1.juuni 2022 teate alusel alates 5.juunist 2023 vaid sideteenuse osutamise; tarbijale ei ole teatatud, et samast ajast lõpeb ka kliendiseadmete renditeenus.

Tarbija võis seadmeid kasutada teiste sideteenuste pakkujate võrgus ka pärast sideteenuse lepingu lõppemist, mida ta ka tegi ilma kauplejale renti tasumata. Kaupleja ei teadnud 1.juuni 2022 teate esitamisel, mida tarbija seadmetega teha soovib ja kas need ühilduvad uue teenusepakkuja võrguga; kaupleja eeldas, et tarbija on tutvunud kaupleja üldtingimustega, kus on selgelt kirjas, mis juhtub kui tarbija seadmeid ei tagasta või välja ei osta või kui sideteenuse leping lõpeb. Üldtingimustest ei tulene, et tarbijal on õigus seadmeid tasuta kasutada või need peale lepingu lõppemist endale jätta. Tarbijaga sõlmitud tähtajalises lepingus on seaadmete rendihind seotud teenuse hinnaga; pärast lepingu tähtaja saabumist, muutus leping tähtjatuks ning arvetel kajastus kaupleja hinnakirjas ettenähtud tähtajatute lepingute rendi hind.

Sideteenuse ja renditeenuse lepingud on eraldiseisvad, mida tarbija pidi järelutama ka seni esitatud arvetest. Kaupleja ei saanud ESS §-s 89 lg 9 sätestatud kohustuse tõttu rendilepingut üles öelda; seda õigust sai kasutada vaid tarbija.

Kaupleja majandustegevus on saneerimisel; kauplejal puudub võimalus jätta tarbija vastu nõue esitamata, kuna see kahjustaks teiste võlausaldajate huve. Tarbija pidi 1.juuni 2022 teatest aru saama, et kaupleja lõpetas vaid sideteenuse osutamise lepingu ja pärast sideteenuse pakkuja vahetumist kuuluvad seadmed jätkuvalt kauplejale ning rendileping kehtis edasi. Mistahes muudatustest pidi tarbijat teavitama uus teenuse osutaja.

Komisjoni põhjendus:

Tarbijakaitseaduse (TKS) § 51 järgi lahendatakse tarbijavaidlus poolte kirjalikult esitatud ning sekretariaadi kogutud teabe ja tõendite alusel.

Võlaõigusseaduse (VÕS) § 3 p 1 järgi tekib võlasuhe muu hulgas lepingust. Poolte selgituste järgi põhineb vaidlusalune õigussuhe sideteenuse osutamise lepingul elektroonilise side seaduse (ESS) § 91 tähenduses. ESS 91 lg 3 järgi kohaldatakse eriseadusega reguleerimata küsimustes sellele lepingule võlaõigusseaduse sätteid.

ESS § 91 järgi toimub sideteenuse osutamine lõppkasutajale sideteenuse lepingu alusel; sideteenuse leping on liitumisleping või muu sideteenuse osutamise leping. Sideteenuse lepingu sõlmimisel ja täitmisel, samuti lepingu muutmisel ja lõpetamisel tuleb tarbijale tagada vähemalt seaduses ettenähtud õigused; seadusega võrreldes tarbija õigusi piiravad kokkulepped on tühised (ESS § 92).

Komisjonile on esitatud kaupleja poolt ettevalmistatud kliendileping ja tooteleping, mis on vormistatud 30.juuli 2019 kuupäevaga; tootelepingus on märges, et teenus aktiveeriti 25.juulil 2019, so enne kirjaliku lepingu vormistamist.

Esmalt hindab komisjon kaupleja tüüptingimuste siduvust, so tüüptingimuste muutumist lepingu osaks.

VÕS § 37 järgi on tüüptingimused lepingu osaks, kui tüüptingimuste kasutaja neile kui lepinguosale enne lepingu sõlmimist või lepingu sõlmimise ajal selgelt viitas ja teisel poolel oli

võimalus nende sisust teada saada. Tüüptingimuste muutumist lepingu osaks peab tõendama tüüptingimuste kasutaja.

Kõnealusel juhul on kaupleja tüüptingimuste kasutamisele viidanud kirjalikult vormistatud kliendilepingus ja tootelepingus, mis on toimunud pärast teenuse aktiveerimist. Tarbija on lepingud allkirjastanud 31.juulil 2019. Komisjoni hinnangul on teenuse aktiveerimine võimalik vaid juhul, kui pooled on sideteenuse osutamises kokku leppinud ja kaupleja on selleks vajalikud terminalseadmed paigaldanud. Sellest järeldeb komisjon, et hilisemalt 25.juulil 2019 oli leping tarbijaga suulises vormis sõlmitud.

Komisjonile ei ole esitatud tõendeid, mis tõendaks, et enne 25.juulit 2019 või sellel kuupäeval teenuse aktiveerimisele vahetult eelneval ajal oleks kaupleja kasutatavatele tüüptingimustele piisavalt selgelt viidanud; samuti, et tarbijal olnuks alust nende tingimustega enne lepingu sõlmimist tutvuda.

Eelnevat kokku võttes ja arvestades asjaolu, et kirjalikus vormis sõlmiti lepingud tagantjärele alles pärast lepingu olulistest tingimustest kokku leppimist ja täitmise alustamist (teenuse aktiveerimist), leiab komisjon, et kaupleja ei ole enne tarbijaga lepingul põhineva suhte loomist ega selle loomise ajal kasutatavatele tüüptingimustele piisavalt selgelt viidanud ning kaupleja tüüptingimused lepingu osaks ei ole.

Komisjon hindab kõnealuste lepingute täitmisega seonduvat lähtudes eritingimustest ja seaduses selle lepinguliigi kohta sätestatust. Komisjon märgib ka, et tüüptingimustes sisalduvad, kuid seadusega vastuolus olevad tingimused on tarbijalepingus tühised; seega ei oma tüüptingimuste sisu vaidluse lahendamisel ka määravat tähendust.

Teiseks hindab komisjon, kas ja kui, siis milline mõju oli poolte lepingulisele suhtele kaupleja 1.juuni 2022 teatel.

Kaupleja 1.juuni 2022 teatest on võimalik aru saada, et kaupleja luges klientidega sõlmitud liitumislepingud lõppenuks 5.juunist 2022, millisest ajast jätkab teenuse osutamist teine äriühing. Kaupleja selgitas, et tehniline üleminek toimub katkestusteta ning uue teenuse pakkujaga tuleb klientidel lepingu sõlmimiseks ise ühendust võtta.

Kaupleja selgitustest saab komisjon aru, et kaupleja käsitab 1.juuni 2022 teadet lepingu ülesütlemise teatena, millega öeldi üles osa tootelepingust nr 303270, so tootelepingus sisalduv liitumisleping (sideteenuse osutamise leping). Komisjon kauplejaga ei nõustu.

Sideteenuse lepingu ülesütlemine on reguleeritud ESS §-s 100, mille lõike 2 järgi on sideettevõtjal õigus leping ilma eelneva etteteatamiseta üles öelda, kui sideteenuse osutamist on tarbijale eelnevalt piiratud seaduse § 98 lõike 1 punktide 1-3 ja 5 ettenähtud alustel ja piiramise alus ei ole ära langenud ühe kuu jooksul piirangu rakendamise aluse tekkimise päevast arvates. Osundatud seaduste järgi on kauplejal õigus leping seaduses ettenähtud korras üles öelda vaid juhul, kui 1) tarbija on lepingut rikkunud, 2) kaupleja on andnud rikkumise kõrvaldamiseks tähtaja ja 3) tarbija

ei ole rikkumist kõrvaldanud.

Kõnealusel juhul on kaupleja lepingu lõppenuks lugemise teate vormistanud masskirjana, so adresseerituna kõikidele Levikom Eesti OÜ klientidele. Masskiri ei saa olla sideteenuse lepingu ülesütleamise tahteavalduseks, kuivõrd adressaadita masskirjas ei ole tuginetud ega saadudki tugineda tarbijapoolsele lepingu rikkumisele.

Eelnevat kokku võttes leiab komisjon, et kaupleja 1.juuni 2022 teade ei ole hinnatav lepingu ülesütleamise tahteavaldusena. Kuivõrd lepingu lõpetab üksnes õiguspärane tahteavaldus, ei ole 1.juuni 2022 teatel tarbijaga sõlmitud kliendilepingut ega ka tootelepingut lõpetavat tähendust.

Järgnevalt hindab komisjon, kas kaupleja 1.juuni 2022 teatel on tootelepingut muutev tähendus.

Kaupleja selgitustest on võimalik aru saada, et kaupleja arusaama kohaselt jäid poolte vahel alates 6.juunist 2022 kehtima seadmete renti puudutavad kokkulepped. Komisjon kauplejaga ei nõustu.

ESS § 99 järgi võib sideettevõtja ühepoolselt muuta sideteenuse lepingu tingimusi, kui muutmise vajadus tuleneb õigusaktide muutmisest või kui pärast sideteenuse lepingu sõlmimist muutuvad lepingu sõlmimise aluseks olnud asjaolud ja sellega kaasneb sideettevõtjal lepingu täitmise kulude oluline suurenemine (lg 1). Lisaks seaduses sätestatule võib sideettevõtja muuta sideteenuse lepingut vastavalt sideteenuse lepingus sätestatud tingimustele. Sideettevõtja ei või muuta tähtajalise kohustusega sideteenuse lepingu tasu ja sideteenuse põhiomadusi ühepoolselt tarbija kahjuks sidusustähtaja jooksul, välja arvatud juhul, kui muudatus on tingitud õigusakti muutmisest või valitsusasutuse otsusest (lg 2'). Lepingu muutmise kavatsusest tuleb teavitada vähemalt üks kuu ette teatega, mis on pealkirjastatud „Lepingu muutmine” ning teates tuleb märkida muudetavad tingimused, lõppkasutaja õigus muudatustega mittenõustumise korral leping lisakuludeta üles öelda ühe kuu jooksul pärast vastava teate saamist ning tingimuste muutmise põhjus ja õiguslik alus (lg 3).

Kaupleja on 1.juuni 2022 kirja saatmist põhjendanud ettevõttesse investorite kaasamisega ja tegevuse ümberkorraldamisega, mis ei ole sideteenuse lepingu ühepoolse muutmise õigustamiseks piisav. Komisjoni ette toodud asjaoludel lasus kauplejal kohustus täita lepinguid tarbijatega kokkulepitud sidusustähtaja lõpuni; kõnealusel juhul tähtajatult.

Kaupleja ei ole esitanud komisjonile mingeid tõendeid, mis kinnitaksid kaupleja väiteid selles, et kaupleja on avaldanud tarbijale tahet muuta tootelepingut nr 303270, so lõpetada internetiteenuse osutamine ja jätkata lepingu täitmist terminalseadmete rendi osas. 1.juuni 2022 teates sellekohast teavet ei sisaldu; enne 3.oktoobri 2023 meeldetuletuskirja saatmist ei ole kaupleja muid teateid tarbijale saatnud. Komisjon ei nõustu kauplejaga selles, et tarbija pidi ise aru saama, et rendisuhe jätkub või siis ise välja selgitama, mis saab kaupleja poolt üleantud seadmetest. Lepingu sõlmimine ja muutmine saab toimuda üksnes tahte ja selle avaldamise teel. Kuivõrd kaupleja ei ole seaduses ettenähtud viisil tarbijale lepingu muutmise kavatsusest teada andnud (tahet avaldanud), ei saa tarbijale panna kaupleja tahteavalduste äraarvamise või oletamise kohustust.

Tootelepinguga tarbija kasutusse antud seadmed on terminalseadmed, mille kasutamine on seotud sideteenuse osutamisega (ESS § 2 p 60). Kaupleja ei ole tõendanud, et oleks tarbijale lepingu

sõlmimisel selgitanud, et seadmete rent ei ole seotud sideteenuse paketi-ga. Kaupleja ei ole selgitanud, kas tarbija kasutusse antud terminalseadmed olid kasutatavad teise sideettevõtja sidevõrgus või mitte. Samuti ei ole kaupleja teatanud tarbijale, et soovib tarbijalt terminalseadmete tagastamist või nende endale jätmise soovi korral seadmete jääkväärtuse hüvitamist.

Eelnevat kokku võttes leiab komisjon, et kaupleja 1.juuni 2022 teatel ei olnud lepingut muutvat tähendust. Pooled ei vaidle selles, et tarbija ei esitanud kauplejale lepingu ülesütle-mise avaldust; seega olid tarbijaga sõlmitud lepingud jätkuvalt siduvad ja kuulusid täitmisele.

Järgnevalt hindab komisjon, kas kauplejal on tarbija suhtes lepingu täitmise nõue.

Kõnealune tooteleping oli sõlmitud määratud tähtajaga 25.juulist 2019 kuni 24.juulini 2021 (24 kuud). Pooled ei vaidle selles, et leping muutus tähtaja möödumisel tähtajatuks. Kaupleja ei ole alates 5.juunist 2022 tarbijaga sõlmitud tootelepingu alusel internetiteenust pakkunud ega lepingu alusel arveid esitanud. Poolte selgitustest saab komisjon aru, et leping anti üle teisele sideteenuse pakku-jale ning see kehtis muutmata kujul ajani, kui leping lõpetati lepingu ülevõtja või tarbija poolt muul õiguslikul alusel või poolte kokkuleppel (komisjonile ei ole need asjaolud teada).

Käesoleva vaidluse esemeks ei ole lepingu ülevõtmisega seonduva hindamine; samuti lepingu ülevõtjaga edasiselt sõlmitud võimalike kokkulepete sisu. Tarbija õigusi ei puuduta lepingu üleandja ja ülevõtja vaheliste kokkulepete sisu ja nende täitmine. Kaupleja teatas 1.juuni 2022 kirjaga kõikidele klientidele, et teenust osutab edasiselt teine ettevõtja ja lõpetas samast ajast lepingu täitmise.

Komisjon ei jaga kaupleja arusaama selles, et tarbija ei võinud eeldada seadmete üleminekut teisele sideteenuse pakku-jale. Kaupleja 1.juuni 2022 teate sisust ja hilisemast tegevusest (tegevusetusest) järeldab komisjon, et kaupleja tahe oli lepingust tekkinud kohustused ja õigused teisele isikule üle anda. Sellise sisuga teate saamisel oleks iga samas olukorras heas usus tegutsev mõistlik isik aru saanud, et tema jaoks muutub vaid teenuse pakkuja ja lepingusse astub lepingu ülevõtja.

Tarbija oli kaupleja teate ja tegevuse põhjal õigustatud järeldama, et lepingust tekkinud kohustused tuleb edaspidi täita uuele võlausaldajale. Kaupleja lepingu täitmise nõue lõppes lepingu üleandmisega; peale lepingu üleandmist üleandjal lepingu täitmise nõuet ei teki. Selle vaidluse esemeks ei ole asjaolud, kas ja millises mahus toimus tarbija kohustuste täitmine kolmanda isiku (lepingu ülevõtja) ees.

Komisjonile teadaolevalt ei ole kaupleja ka esitanud tarbijale seadmete tagastamise nõuet; seega ei ole tarbija langenud seadmete tagastamise kohustusega viivitusse ning kauplejal ei saa olla VÕS §-s 335 ettenähtud nõudeid. Komisjon selgitab tarbijale, et kui tarbija valduses on teistele isikutele (sh kaupleja) kuuluvaid seadmeid, lasub tarbijal nende esemete suhtes samaväärne hoolsuskohustus, kui ta rakendab oma asjade suhtes.

Seadmete edasise saatusega, sh nende demonteerimise ja jääkväärtusega seonduv väljub käesoleva

vaidluse raamidest. Siiski peab komisjon vajalikuks selgitada, et lepingu täitmise nõude puudumine ei piira kaupleja õigust esitada tarbijale seadmete väljaandmise nõue. Arvestades vaidluse asjaolusid peab kaupleja seadmete tagastamise nõude esitamise korral tõendama, et 6.juunist 2022 lepingu ülevõtnud sideteenuse ettevõtjal sama nõue sama tarbija vastu puudub; samuti ei saa kaupleja tarbijalt nõuda seadmete demonteerimist ja kauplejale toimetamist tarbija kulul.

Eelnevat kokku võttes leiab, et kaupleja ei ole alates 6.juunist 2022 õigustatud esitama tarbijale kliendilepingu nr 303270 ja tootelepingu 303270 alusel lepingu täitmise nõudeid, sh tasu seadmete rendi eest. Tarbija nõue seadmete kasutamise tasunõude põhjendamatuse tuvastamises on põhjendatud ja tuleb rahuldada.

Tarbija on esile toonud, et 1.juuni 2022 seisuga oli ta andnud kauplejale üle teenustasu rohkem, kui kauplejal oli tarbijale selleks ajaks tekkinud tasunõudeid. Tarbija väidab, et ettemaksu summa oli 81,76 eurot. Kaupleja ei ole ettemaksu olemasolu ja selle suurust vaidlustanud. Tarbija väide on kooskõlas kaupleja arvega nr 202207071 ja järgneva perioodi eest esitatud arvetega, milles on ebaõigesti kajastatud ettemaksu vähenemine). Komisjon on eelnevalt selgitanud, et kauplejal ei ole alates 6.juunist 2022 tarbija vastu tasunõuet. Seega puudus kauplejal õigus tarbijalt saadud ettemaksu arvel oma põhjendamatuid arveid rahuldada.

Komisjon ei jaga kaupleja arusaama selles, et renditasu nõue on põhjendatud saneerimismenetluse tõttu, kuivõrd ettevõtte saneerimiseks ei saa nõuda põhjendamatute nõuete täitmist.

Eelnevat kokku võttes leiab komisjon, et tarbijal on õigus ettemaksu tagastamisele. Komisjon selgitab, et kauplejal on õigus tagastatavast ettemaksust kinni pidada tarbijale 1-5.maini 2022 osutatud teenuste tasu.

TKS § 60 lg 2 järgi kui pooled komisjoni otsusega ei nõustu ja seda ei järgi võivad nad pöörduda sama vaidluse läbivaatamiseks maakohtusse.

Aase Sammelselg

/allkirjastatud digitaalselt/